

Bijdrage Anke Plange voor het Ronde tafelgesprek van de vaste kamer commissie BHOS, 5 maart 2015

Geweld tegen vrouwen komt overal voor. Het gooit levens van vrouwen compleet overhoop. We hebben de cijfers eerder vanmiddag gehoord.

Om geweld tegen vrouwen tegen te gaan is verandering nodig. Verandering op internationaal niveau. Verschillende verdragen en resoluties zijn getekend en aangenomen. Maar wat is er daadwerkelijk veranderd voor de vrouwen die het betreft?

Er is ook verandering nodig op het niveau van de individu en van gemeenschappen. Wat daar gebeurt maakt een groot verschil, zoals we net ook hoorden in de bijdrage van de Wereldbank, 'evidence about community mobilisation is promising'. Ik denk aan het werken met rolmodellen. Goede voorbeelden van mannen en vrouwen die zich inzetten voor gelijkwaardige relaties en deze zelf ook hebben. En net zo belangrijk: gemeenschappen die een veilige plaats bieden aan mensen die met seksueel geweld te maken hebben gehad. Voor lotgenotencontact. En erkennend dat zij recht van spreken hebben en op dat lokale niveau kunnen helpen bij het uitwerken van de juiste interventies. Activiteiten op het gebied van preventie, bescherming en herstel, genezing. Een veilige plaats is ook nodig voor sociale herintegratie van degenen die het betreft. Vaak overheerst de schaamte. Maar stigmatisering kan alleen afnemen als heel duidelijk is dat juist de dader zich zou moeten schamen! En dat er recht wordt gedaan!

Hierbij kunnen opinieleiders een belangrijke rol spelen. In Sub Sahara Afrika is meer dan 90% van de bevolking religieus. Religieuze leiders zijn invloedrijk en opvattingen over gender en seksualiteit zijn geworteld in diepliggende waarden. Echte verandering op dit terrein vereist verandering in die onderliggende waarde overtuigingen en daarmee verbonden gedragspatronen. De dialoog aangaan over gender en geweld tegen vrouwen met religieuze leiders en andere religieus geïnspireerde organisaties is dus essentieel om verandering te realiseren.

Velen van ons denken bij religieuze leiders vooral aan ongelijke machtsverhoudingen en personen die geen gelijke man-vrouw relaties voorstaan. Daartegenover staan ook andere feiten. Waarom zijn religieuze leiders belangrijke opinieleiders op dit terrein?

- Ze hebben de overtuiging dat mensen zijn geschapen naar Gods beeld, leven heilig is en daarom moet worden beschermd en gerespecteerd.
- Ze hebben invloed op attitudes van hun volgers en door hun onderwijs ook invloed op de cultuur¹.
- Ze kunnen lokale en nationale beleidsmakers mobiliseren voor goede voorlichting, dienstverlening en wetgeving.

¹ Ook het doen van (contextuele) Bijbelstudies heeft enorm veel impact. Voor veel Afrikaanse vrouwen zijn onderwerpen als verkrachting, huiselijk geweld en incest aan de orde van de dag. Het is bovendien niet gebruikelijk dat vrouwen optreden tegen hun vader, echtgenoot of een andere man. De Bijbel heeft het ook over deze onderwerpen en accepteert het niet. Door samen Bijbelstudie te doen worden taboes bespreekbaar. Door teksten in de lokale context toe te passen kom je tot verandering.

Juist de kerk en de moskee moeten voorop lopen in educatie over gezonde en gelijkwaardige relaties en (machts)verhoudingen.

Drie weken geleden werd in London een internationale conferentie gehouden door de We Will Speak Out Coalition, een coalitie van kerken, religieuze leiders en andere organisaties die zich uitspreken tegen geweld tegen vrouwen. En zo zijn er meerdere initiatieven zijn van interreligieuze netwerken die zich actief inzetten op dit thema zoals blijkt uit de recente statement van religieuze leiders over SRGR op VN niveau waarin zij alle misbruik in naam van religie, die mensenrechten ondermijnt, verwerpen². De Nederlandse overheid zou dit nog meer kunnen en moeten steunen. Internationaal wordt steeds meer de urgentie gevoeld om religie en religieuze leiders niet langer uit de internationale politiek te houden. Juist in Nederland kent het maatschappelijk middenveld veel organisaties die al jarenlang goede relaties hebben met religieus geïnspireerde organisaties en religieuze leiders in het zuiden. Denk aan mijn eigen organisatie Prisma en ICCO Cooperation en ook aan Cordaid, World Vision, en anderen.

Een mooi initiatief van de wereldraad van kerken en CABSAs, één van onze partners in Zuid-Afrika is de Thursdays in Black campagne. Deze campagne mobiliseert mensen om op donderdagen zwarte kleding of een badge te dragen, om te laten zien dat we genoeg hebben van geweld, solidair zijn met degenen die geweld hebben ervaren en dat we gemeenschappen nodig hebben waar we zonder bang te zijn veilig op straat kunnen lopen. Zonder angst om te worden geslagen, verbaal misbruikt of verkracht.

Daarom draag ook ik vandaag zwart.

² <http://www.unfpa.org/news/religious-leaders-call-action-sexual-and-reproductive-health-and-reproductive-rights-un>

"Not in our name should any mother die while giving birth," it says. "Not in our name should any girl, boy, woman or man be abused, violated or killed. Not in our name should a girl child be deprived of her education, be married, be harmed or abused. Not in our name should anyone be denied access to basic health care, nor should a child or adolescent be denied knowledge of and care for his/her body. Not in our name should any young person be denied their full human rights."